herpy

FROSKER

Milk Frog

Trachycephalus typhonius

Trachycephalus typhonius er en stor, nattaktiv trefrosk med knudret hud og gyldne øyekanter. Den lever over et enormt område fra Mellom-Amerika til det nordlige Argentina, fra regnskog til savanne og hager. Huden skiller ut et hvitt sekret som svir i slimhinner, og pleieerfaringene er få.

Familie: Hylidae Tidligere navn: *Phrynohyas venulosa* **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Savanne, tørrskog og regnskog**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 40 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-90 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Egg per legging	**100-1 500**
Klekking	**1-2 dager**
Larvetid	**21-75 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Trachycephalus typhonius er en kraftig bygd trefrosk med store øyne, ellipseformede pupiller og en gyllen kant rundt øynene. Kroppsfargen varierer mye, men ofte er ryggen grå eller lysebrun med brune flekker som er kantet av svart. Buken er lys og uten tegning, og huden er granulert med kjertler. Hunnene er større enn hannene. Arten når opptil omkring 8 cm fra snute til kloakk, og hannene er 6-7 cm. Vekten er ikke kjent.

Taksonomien er i bevegelse. Arten ble beskrevet av Linné i 1758 som *Rana typhonia*, men i mange år gikk den under navnet *Phrynohyas venulosa* og senere *Trachycephalus venulosus*, før slektene ble slått sammen. Det som tidligere ble regnet som *T. typhonius*, er genetisk sett flere arter. Bestandene i det vestlige Ecuador og i Amazonas i Ecuador og Peru er skilt ut som *Trachycephalus quadrangulum* og *Trachycephalus macrotis*, og hunner av *T. macrotis* kan bli over 10 cm. Grensene mellom artene er ikke endelig avklart, og det er derfor usikkert hvilken av dem et dyr i handelen hører til.

Hudgift: Huden skiller ut et hvitt, klebrig sekret som irriterer slimhinner kraftig og kan gi smerte og betennelse i øynene. Frosken skiller ut store mengder når den forstyrres eller håndteres, og sekretet er giftig for celler. Giften dannes i froskens egne hudkjertler. Vanlig hudkontakt har ingen kjente farlige følger, og hudgiften regnes som mild: ta bare på frosken når det er nødvendig, bruk hansker eller et glass, hold hendene unna øyne og munn, og vask dem grundig etterpå.

Levealderen i fangenskap er ikke kjent. De 8-10 årene i boksen er lånt fra slektningen *Trachycephalus resinifictrix*, som blir minst 8 år i fangenskap.

Utbredelse og leveområde

Trachycephalus typhonius har et av de største utbredelsesområdene blant Amerikas trefrosker. Den finnes fra Mexico gjennom Belize, Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica og Panama til Colombia og Venezuela, på Trinidad og Tobago, i Guyana, Surinam og Fransk Guyana og videre gjennom Brasil og Bolivia til Paraguay og det nordlige Argentina. De fleste registrerte funnene kommer fra Brasil, Colombia og Mexico.

Utbredelsen er tegnet etter den nåværende avgrensningen av arten. Funn fra Ecuador og Peru er ikke regnet med, fordi dyrene derfra i dag henføres til andre arter. Arten er vurdert som livskraftig (LC).

> **Naturlig utbredelse:** Mexico, Belize, Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Venezuela, Trinidad og Tobago, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Brasil, Bolivia, Paraguay og Argentina.

LEVEOMRÅDE

Trachycephalus typhonius er tilpasningsdyktig og finnes i både tørr og fuktig tropisk og subtropisk skog, i buskland og tørt gressland i lavlandet, ved elver, innsjøer og sumper og i kulturlandskap som jorder, beiteområder, plantasjer, hager og byer. Den klarer også sterkt nedbrutt skog. Frosken er nattaktiv og sitter i greiner og tett vegetasjon.

Rumpetrollene lever i vannhull og oppdemte dammer på 50-80 cm dybde med buskvegetasjon langs bredden, i det nordøstlige Brasil i regntiden. Temperatur og luftfuktighet i leveområdene er ikke målt, så pleieverdiene nedenfor bygger på beslektede trefrosker.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Pleien av *Trachycephalus typhonius* bygger på den nært beslektede *Trachycephalus resinifictrix*, som er en tilsvarende stor, nattaktiv trefrosk. Et terrarium på 60 × 40 × 60 cm (lengde × bredde × høyde) er nok til et par voksne dyr. Arten klatrer mye, så høyden teller mer enn bunnarealet. Bruk et tettsluttende nettlokk for god ventilasjon og for å hindre rømning, og sett en bakvegg på alle sider unntatt fronten, slik at dyrene føler seg trygge.

Innred med kraftige greiner, drivved, hule korkrør og bambusstenger. Frosken sover om dagen i skjul, og skjulene må sitte høyt oppe, ikke på bunnen. Levende planter må være robuste og storbladede, for eksempel *Philodendron* og større bromelier. Kunstige planter virker like godt.

Bunnen kan være fuktig kjøkkenpapir, kokosfiber eller sphagnum over et drenslag, eller du kan klare deg uten bunn og skylle terrariet rent med vann. Unngå grus og små barkbiter som frosken kan svelge når den snapper etter mat. Unger holdes best i et mindre og mer oversiktlig terrarium med enkel innredning, slik at du kan følge med på dem.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

TEMPERATUR

Hold terrariet på 24-28 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Det er ingen vinterhvile.

Frosken tåler et kortvarig avvik, men temperaturen må ikke ligge over 30 °C over lengre tid. En liten del av terrariet kan være litt varmere enn resten, slik at dyret selv kan velge. Skal rommet varmes opp, kan en svak glødepære over nettlokket brukes om dagen, og en infrarød pære om natten hvis det er nødvendig. Mål temperaturen med et pålitelig termometer både høyt oppe og nede i terrariet.

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 60-90 % med en økning etter sprøyting. Arten lever også i tørre biotoper og er hardfør, så luften trenger ikke å være mettet hele tiden. Sprøyt terrariet en gang om dagen, gjerne om kvelden når frosken våkner, og la terrariet tørke litt opp i løpet av dagen for å motvirke sopp og bakterier.

Bruk avklort springvann, regnvann eller osmosevann til sprøyting. Frosken våkner ofte av sprøytingen og kommer fram for å drikke og jakte. Står luften stille, eller ligger fuktigheten hele tiden over 90 %, øker risikoen for hudinfeksjoner. Kontroller med et hygrometer.

VANN OG VANNKVALITET

Sett en stor, stabil vannskål i terrariet. Skålen må være så stor at frosken kan sitte i den, og vannet må være lavt, slik at dyret lett kommer opp igjen. I naturen yngler slekten i vannfylte hull og vannsamlinger, og skålen svarer til det. En dybde på noen få centimeter er nok.

Skift vannet hver dag. Springvann må behandles med et vannbehandlingsmiddel som fjerner klor, kloramin og tungmetaller, eller du bruker regnvann eller osmosevann. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så bruk aldri såpe eller rengjøringsmidler til skål og inventar. Rengjør med varmt vann, og fjern ekskrementer og døde fôrdyr daglig. Hele terrariet må tømmes og skylles grundig med noen ukers mellomrom.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

LYS OG UVB

Gi 10-12 timers lys om dagen, først og fremst til plantene. Frosken sover om dagen og er mest aktiv i mørket, så den trenger ikke sterkt lys. Et lavt nivå av UVB hjelper frosken med å ta opp kalken i fôret.

Bruk en svak kilde, tilsvarende Ferguson-sone 2, over en nettet del av lokket og ikke bak glass. Gi rikelig med skygge og gode skjul, slik at frosken kan trekke seg bort fra lyset. Bytt UVB-pæren etter produsentens anvisning, typisk etter et halvt til et helt år, fordi effekten faller selv om pæren fortsatt lyser.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Frosken tar det meste den klarer å overkomme: sirisser, stuefluer, spyfluer, kakerlakker, ormer og andre insekter. Sirisser kan utgjøre hovedtyngden av kostholdet, og de andre fôrdyrene gis vekselvis. Et fôrdyr må høyst være så langt som froskens hode er bredt. Unger tar flygeløse bananfluer og små sirisser. Voksne tar også gjerne større bytte, men fôring med museunger er unødvendig og gjør frosken feit.

Unger fôres hver dag. Voksne får 3-8 fôrdyr to til tre ganger i uken. Gi fôret like før lyset slukkes eller om kvelden. Dryss fôret med et fosforfritt kalkpulver med vitamin A og D3: ved hver fôring til unger og ved annenhver til voksne. Fôr sirissene med frukt, grønnsaker og havregryn før de serveres.

Frosken er en grådig eter, og dyr som får for mye fôr, blir raskt overvektige. Tilpass mengden etter kroppsformen. Frosken skal ha en avrundet, men ikke oppblåst kropp.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Trachycephalus typhonius er nattaktiv og sover om dagen i skjul, ofte høyt oppe, mens den blir aktiv når lyset slukkes. Som slektningen *Trachycephalus resinifictrix* er den trolig rolig, ikke sky og litt mer framme om dagen enn andre trefrosker.

Arten kan holdes enkeltvis, parvis eller i en liten gruppe i et terrarium med plass og mange sitteplasser. Hold bare dyr av noenlunde samme størrelse sammen, for den spiser alt den kan gape over, også mindre artsfeller. Hannene kaller høyt når de er i yngletilstand.

Frosken bør ikke håndteres. Huden er følsom for oljer og salter fra menneskehud, og froskens hudsekret irriterer slimhinnene. Skal en frosk flyttes, bruk en gjennomsiktig beholder eller våte, rene hansker.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene er større enn hannene, og hannene kaller når de er klare til å yngle. Det er det sikreste kjennetegnet. Froskene blir trolig kjønnsmodne i løpet av det første eller andre året, som hos slektningen *Trachycephalus resinifictrix*. Avl bare med fullvoksne dyr i god kondisjon.

PARRING

Arten kommer fram og kaller etter regn, og hannene synger fra vann. Avl av *Trachycephalus typhonius* i fangenskap er nesten ukjent. Hos slektningen *Trachycephalus resinifictrix* utløser en vanndel i terrariet og en kraftig hevet luftfuktighet kalleatferd og paring.

Samme framgangsmåte kan forsøkes: en periode med lite sprøyting og mindre fôr, deretter daglig regn fra sprøyteanlegg eller regnkammer, en stor vannskål eller et vannfylt hull og god mat. Lykkes det ikke innen et par uker, gå tilbake til normal pleie og prøv igjen. Forvent støy, for hannene kaller høyt.

EGG OG RUMPETROLL

Eggene legges i vann. En legging kan romme 100-1.500 egg; tallet er lånt fra slektningen *Trachycephalus resinifictrix*. Det betyr at selv en enkelt vellykket paring kan gi hundrevis av rumpetroll, så vær forberedt på plassen og arbeidet. Det er ingen yngelpleie.

Flytt skålen eller boksen med egg til et eget akvarium, slik at de voksne ikke forstyrrer dem. Eggene utvikler seg raskt og klekkes etter 1-2 døgn. Rumpetrollene er altetende og lever i naturen av alger, plantedeler og små partikler. I fangenskap kan de få knust fiskefôr eller spirulina en gang om dagen, så mye at det meste er spist innen et par timer.

Hold rumpetrollene i et romslig akvarium ved omkring 24-27 °C med mild vannbevegelse og et svampfilter, og skift en del av vannet et par ganger i uken. Unngå overbefolkning. Rumpetroll av noen arter spiser egg og mindre rumpetroll, så sorter dem etter størrelse hvis noen blir langt større enn de andre.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 1-2 dager, og metamorfosen tar 3-11 uker (21-75 dager) avhengig av temperaturen. Begge tallene er lånt fra slektningen *Trachycephalus resinifictrix*. Sent i utviklingen, før bena vokser fram, er rumpetrollene omkring 4 cm lange.

Når frambena kommer fram, slutter rumpetrollet å spise, fordi munnen omdannes. Flytt det nå til en beholder med under 3 cm vann og visne blader, kork eller en grenbit som stikker opp over overflaten, slik at det ikke drukner. Et skråstilt akvarium med vann i den ene enden og land i den andre fungerer også. Rumpetrollene forvandles ikke alle samtidig. Sett et nett på akvariet, for de små froskene klatrer straks opp glasset.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene flyttes til et enkelt oppsett med fuktig kjøkkenpapir, en lav vannskål og et par bredbladede planter. Unger tørker lett ut, så hold dem fuktige og sprøyt daglig. Bunnen må være lett å gjøre ren, og små grupper av unger i samme størrelse går fint i et mindre terrarium.

Når halen er tatt opp, tar ungene flygeløse bananfluer og små sirisser hver dag. Dryss fôret med kalk og vitaminer ved hver fôring. Sorter ungene etter størrelse, slik at de minste ikke blir utkonkurrert, og for å unngå at de største spiser de minste. Kjøper du unger, er dyr på 3 cm eller mer lettere å få til å trives enn nyforvandlede.

Helse og vanlige feil

Trachycephalus typhonius har de samme typiske problemene som beslektede trefrosker i fangenskap:

- Hudirritasjon og betente øyne etter kontakt med froskens hudsekret. Skyll straks med rikelig rent vann, og søk lege hvis smerten eller rødmen ikke går over.
- Uttørking og for høy temperatur. Tegnene er sløvhet, rynket hud og strakte ben. Kontroller termometer og hygrometer med en gang.
- Overvekt av for mye og for fett fôr. Gi vanlige insekter, og ikke la frosken spise seg feit.
- Beinskjørhet på grunn av for lite kalk, D3 og UVB. Bruk kalk og vitaminer, og gi lavt UVB.
- Parasitter og smittsomme sykdommer som chytridsopp, særlig hos viltfangede dyr. Kjøp oppdrettede dyr hvis de finnes, hold nye dyr i karantene, og bruk separate redskaper.

En frisk frosk sitter i terrariets øvre del om dagen, har en kraftig, men ikke oppblåst kropp, intakt hud uten sår, hevelser eller misfargede områder og god appetitt. Søk en dyrlege med kunnskap om amfibier hvis frosken slutter å spise, har skjelvinger, sår, hevelser eller rødlige eller vattaktige områder på huden, særlig på buken og innsiden av bakbena.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.